

כאילו נפסלה מאותה שעה ואילך, ודין הוא שמועלים בה כשאר קדשים שפסולן בקדש שטעונים שריפה ומועלים בהם, אלא כיון שלא חל כאן פסול אלא שנפקעה קדושה על ידי הכפרה של זו, הועילה הכפרה להפקיע דין מעילה מן השניה (עפ"י חזון איש זבחים יט, מח; שפת אמת [ובזה באר החזו"א את מהלך הסוגיא דלהלן ז:]).

הכל מודים שר' אליעזר אינו חולק על דין שתי הטאות. וכן משמע מסתימת המשנה בזבחים קיא: וכן מפורש בחזו"א שם ס"ק מז.

'כי אמר רבי עקיבא זריקה מועלת ליוצא – שיצא מקצתו' – והדין הוא שזורקים את הדם לכתחילה, משום המקצת שבפנים. ונחלקו ר' אליעזר ור' יהושע האם מועלת הזריקה גם כלפי היוצא. אבל יוצא כולו – לא – ובאופן זה שיצא כולו, נחלקו תנאים (בפסחים עז: ועוד) האם זורקים את הדם על המזבח אם לאו; –

רבי אליעזר אומר: זורק, כי זריקת הדם אינה מותנית בהשארות הבשר, ואילו רבי יהושע אומר: לא יזרוק, שאם אין בשר אין דם. ומודה רבי יהושע שאם זרק – הורצה (שם).

ונראה לכאורה מכך שמודה ר' יהושע שהזריקה מרצה כשיצא כולו, הגם שלשיטתו אם אין בשר אין דם – מזה משמע שסובר זריקה מועלת ליוצא אפילו ביצא כולו, ודלא כרבי עקיבא (אליבא דר' יוחנן). או שמא יש לחלק בין ריצוי האדם ובין דין מעילה, שאעפ"י שאם זרק הורצה, אין מועלת הזריקה כלפי היוצא, להוציאו מידי מעילה (עפ"י תוס' מנחות יב. ד"ה ה"מ).

הרמב"ם פסק (מעילה ג, א) שאם יצא כולו – אין זריקה מועלת, מאידך פסק (פסוה"מ א) כר' יהושע, שאם יצא כל הבשר לא יזרוק ואם זרק הורצה. וזהו כתיוב השני שבתוס', לחלק בין מעילה להרצאה. חזו"א מנחות לב, לה; חדושי רא"ל ח"ב סד. ועע"ש.

דף ז

'מחשבין על האבוד ועל השרוף... על העומד לאיבוד ועל העומד לשרוף'. מכאן נראה שלענין חלות פיגול אין צריך שיחשוב על הקטרה למחר בפועל ממש – שהרי כאן מאומת הדבר בלבו שהבשר ייאבד מיד (עתוס') ולא יוכל להקטירנו, אלא מחשבת פיגול היינו שמחשב שתהא עבודתו על מנת להתיר הקטרה למחר, ורצונו לשנות במשפטי הקדושה.

[אמנם אם הבשר אינו עומד ליאבד, ורצונו להתיר הקטרה חוץ לזמנו אך בלבו להקטירו בפועל בתוך זמנו – לא פיגול, כיון שעקר את מחשבתו, שלא יקטיר למחר, אבל אם הבשר לא יהא בעולם, די בזה שמחשב שתהא העבודה על מנת להקטיר למחר, שמשנה בקדושתו, ולו היה הבשר בעולם היה מקטירו למחר] (עפ"י חזון איש זבחים יט, ג).

לפרש"י אין לנו מקור לענין זה, וי"ל שלכך לא פרש"י כהתוס' שמדובר שהם בפי כלב ובפי כבשן, כי באופן זה יתכן שאין מחשבתו כלום שהרי יודע שלא יקטירם למחר. וע"ע בקהלות יעקב ריש זבחים אם גדר מחשבת פיגול היא ציור הענין או צריך שיחשוב במלים. ע"ע יוסף דעת מנחות ג: יז: מט:

'אמר רב פפא: לא אמר רבי עקיבא זריקה מועלת ליוצא אלא שיצא בשר, אבל דם – אין זריקה מועלת ליוצא'. הטעם – פשוט, שהרי הדם שיצא נפסל ושוב אי אפשר להחזירו ולזרוק על המזבח,

ואם עשה כן הרי זו זריקה פסולה ואינה מועלת כלום, כשאר פסולים. משא"כ בבשר שיצא, הדם לא נפסל כלל והרי זורקו על המזבח כדינו, לכך מועיל גם על היוצא, לרע"ק. ואמנם הדם הנשאר בפנים – כשר לזריקה, ואינו נפסל ביציאת מקצת מן הדם, [דקיימא לן דם פסול אין עושה חבירו דחוי או שיריים], וכשזורקו, הרי זו זריקה כשרה המועלת לכולי עלמא (ובח תודה).

(ע"ב) 'אמר ליה רבי יוחנן לריש לקיש, ואתה אי אתה אומר כן... ואי סלקא דעתך חד גופא הוא, אמאי אם עלו ירדו...' כבר עמדו רש"י ותוס', הלא גם לר' יוחנן יקשה, מדוע כששחטם בבת אחת מועילה זריקת האחד להוציא בשר השני מידי מעילה, ואילו לענין לעשות אימורי השני 'לחמו של מזבח' אין מועילה זריקת האחד. ואם יש מקום לחלק בין הנידונים, אם כן מה מקשה ר' יוחנן לריש לקיש? ונראה לבאר שלענין מעילה אין צריך שתהא 'זריקה המתרת' דוקא אלא כל שנזרק הדם ונעשתה מצות האדם שוב אין מעילה בקרבן, שכבר אינו מקדשי ה' כי כבר נגמרה מצוותו לה'; – על כן כאשר שוחט שניהם כאחת ואנו דנים שתועיל הזריקה על השני משום הטעם 'דאי בעי זריק האי ואי בעי זריק האי', טעם זה שייך רק לענין הוצאת הבשר מידי מעילה, כיון שנעשתה כבר עבודת הזריקה, אבל באמת אין זריקתו של זה מתרת כלום בקרבן האחר, שהרי דם חברו נזרק ולא דם שלו. ואולם לדברי ריש לקיש, זה שנפטר הבשר מידי מעילה הוא משום שנחשבים כ'אחד גופא' – מטעם זה היה להועיל גם שתהא זו זריקה מתרת לחברו כאילו נזרק דמו שלו. [ואעפ"י שתכף לאחר הזריקה נחשבים כגופים מחולקים, מכל מקום בשעת זריקה הן עדיין גוף אחד, והיה בדין שלא ירדו מעל המזבח, כיון שהועלו בשעה שהיה אפשר לזרוק הדם, וכבר נעשו לחמו של מזבח] [עפ"י הדושי הגר"ח על הש"ס]. ע"ש ובחזון-איש זכאים יט, מת. ובחדושי הנצי"ב.

'מעשה דמים בקדשי קדשים להקל ולהחמיר ובקדשים קלים כולן (כ"ה במשניות) להחמיר... נמצא מעשה דמים בקדשים קלים... נמצא מעשה דמים בקדשים קלים כולן להחמיר.' כפל לשון הוא. ויש לפרש משום שמשמיענו חידוש, שיש צד חמור בקדשים קלים על קדשי קדשים, לכן כפל לשונו. ומצינו דוגמא לכך – במסכת ערכין פרק ג, משניות ד ה. אמנם נראה שאין לדקדק בכך כי רגילות התנאים לשנות כן, כמבואר בכמה מקומות (ראשון לציון על המשניות).

'באימוריהן ובבשר'. האברים ששורפים אותם על גבי המזבח מן החטאות הנאכלות ומן האשמות ומן השלמים, הם הנקראים 'אימורין' (לשון הרמב"ם – מעשה הקרבנות א, יח). ונקראו כן על שם היותם החלקים האמורים בתורה להקטירם (הקדמת הרמב"ם לסדר קדשים. וע' סוכה נה: 'אימורי הרגלים' – אמר רב חסדא: מה שאמור ברגלים; תפארת ישראל זכאים ב, ב אות כו. וכן מצינו במשנה פסחים (עא:): 'אימורי ציבור' – פרש"י: קרבנות האמורים בציבור).

והערוך ('מר' ב) כתב: למה נקראו החלבים 'אימורים' – שהן מורים ואדונים על כל האברים, ועולים על גבי המזבח לחלק אדון העולם.

ויש מי שפרש מלשון אמיר (ישעיה יז) – הענף הגבוה ביותר. כלומר החלק החשוב והגבוה בבהמה, וכמו לשון 'חלב' – החלק המובחר ביותר, כמו 'חלב הארץ' (עפ"י אמת ליעקב ריש שמיני).

'אימא סיפא בקדשים קלים כולן (כצ"ל) להחמיר – כיצד, בשר קדשים קלים לפני זריקת דמים אין

מועלין בהן ובאימוריהן... לאחר זריקת דמים מועלין באימוריהן ואין מועלין בבשר – מעילה הוא דליכא הא איסורא איכא, ואמאי, ממונא דבעלים הוא. ערש"י ותוס'. ואין לתרץ משום שנקט בבשר קודם זריקה לשון 'אין מועלין' ובודוקא הוא, כי הלא אסור בהנאה קודם זריקה [ודעת התוס' בכמה מקומות שהוא איסור תורה], לכך נקט גם לאחר זריקה לשון זו – אין תירוץ זה מספיק, כי הלא התנא בא לפרש את חילוקי הדינים והניגוד שיש בין קודם זריקה לאחריה, והרי עיקר החילוק בבשר קדשים קלים הוא שהזריקה מתרת הבשר לאכילה, והיה לו לתנא לומר לאחר זריקה 'מועלים באימורים ואוכלים הבשר' ומדוע לא ניגד בבשר כלום בין קודם זריקה לאחריה [ומתרוץ הגמרא שבא התנא ללמדנו אופן שהזריקה מועלת לענין מעילה ואעפ"כ הבשר אינו נאכל]. אבל לעיל גבי קדשי קדשים ניחא, שנקט התנא 'אין מועלין' כי משמיענו את עיקר החילוק בין קודם זריקה לאחריה, והיינו דאמר לעיל 'משום דנסיב רישא מועלין נסיב סיפא אין מועלין'.

דף ח

'אבל לאכילה הוא דלא מרצה'. לפי גרסה זו משמע שאין האיסור באכילה משום 'יוצא' אלא משום שאין הזריקה מרצה כלפי דין אכילה. ואולם מרש"י משמע שלא גרס 'הוא דלא מרצה', ומשמע שאסור באכילה משום 'יוצא'. [ויש מי שמפרש פשוט הגמרא 'זריקה מועלת ליוצא לשריפה אבל לאכילה לא' – וקשה מה לו להזכיר כאן שריפה (עתוס')? אלא יש לפרש שעיקר הטעם שאין היתר אכילה בזריקה זו, לפי שיש כאן פסלות של 'יוצא' שדינו לשריפה, והיא היא הסיבה המונעת מלחול התר אכילה ע"י הזריקה. ולא רק משום איסור אכילת יוצא, אלא הפסול מונע את ההתר. עפ"י חדושי ר' אריה לייב מאלין ח"ב סד].

– נשאו ונתנו בשאלה זו אחרונים ז"ל, וצדדו לדייק מלשונות הראשונים. ע' אבן האול מעשה הקרבנות ז, ג ופסולי המוקדשין לא; כתבי הגר"ז מנחות יב; חדושי רא"ל ח"ב סד; בית ישי קטו (וע"ע שו"ת אחיעזר ח"ב מא, ג).

פרק שני – 'חטאת העוף'

'אבא שאול אומר: טבול יום תחלה לקדש' – אבל לתרומה אינו אלא כ'שני לטומאה' ופוסלה ואינו מטמאה.

[לכאורה נראה מפשט דברי רש"י, שאם נגע בקודש, אותו קודש פוסל את התרומה. וטעם הדבר, שהרי נקבע דינו של אותו קודש להיות שני, ושני פוסל תרומה. ואולם הרש"ש הקשה הלא לענין תרומה נחשב הטבול עצמו כשני וכיצד מגעו פוסל תרומה. ולכן צדד לפרש כוונת רש"י על הטבול עצמו שפוסל תרומה, ולא על מגעו].

(ע"ב) 'אמר רבא: לאבא שאול מעלה עשו בקדשים, שוינהו רבנן לטבול יום כראשון. לר"מ – כאוכל שני. לרבנן – כיון דטבל קלש טומאה, פסול משוי טמא לא משוי'. נראה שלחכמים ודאי דין תורה הוא זה שטבול יום פוסל קודש ותרומה, וכן מבואר ביבמות (עד:), אלא כיון שפרש רבא טעמם של אבא שאול ורבי מאיר, מפרש והולך גם כן טעמם של חכמים שכיון שטבל טומאתו קלושה ולכך לא גזרו בו, שאינו מתחלף בטומאה אחרת.

גם אם ננקוט דלא כרב גידל – כי דם שנפסל ע"י מעשה, דהיינו הלנה, אין נחשבת זריקתו להוציא מידי מעילה, ואינו דומה לפסול מחשבה גרידא.

א. מרש"י ורבנו גרשום משמע שהמעילה בלן – מדרבנן, משום קנס על שהלינו. ואולם אין הדבר ברור.

ב. בחזון איש (עמ' 354 סק"ג) נקט שפסול 'שלא לשמה' דומה להלנה, ונחשב פסול שע"י מעשה. ואין הדבר מוסכם.

דפים ו – ז

ז. בשר או אימורים או דם שיצאו מהעזרה לפני זריקת הדם – מה דין הקרבן לענין מעילה?

בשר קדשי קדשים או אימורי קדשים קלים שיצאו מן העזרה לפני זריקת דמים, ואח"כ נזרק הדם על המזבח; לדברי רבי אליעזר אין הזריקה מועלת ליוצא, הלכך בקדשי קדשים לא יצא הבשר-היוצא מידי מעילה, ובקדשים קלים לא באו האימורים לידי מעילה, אלא דינם כקודם זריקה. רבי עקיבא אומר: זריקה מועלת ליוצא להוציא או להביא לידי מעילה.

א. הלכה כרבי עקיבא.

ב. מבואר ברש"י שאין הבדל אם חזר הבשר או האימורים פנימה לפני הזריקה, אם לא חזר. ואולם בזבחים (פט-x) הסיק רב פפא שאימורי קדשים קלים שיצאו מן העזרה – הועילה הזריקה עליהם. וכתב הרש"ש שלדברי רבינא בר שילא שם אין חילוק בדבר, ונקט לעיקר כמותו. ואולם הרמב"ם פסק כרב פפא. (ע"ע: תוס' זבחים כו; אור שמח – פרה ב, א; מש"ח ויקרא ה, ט; חזון איש זבחים ו, ב; בית ישי קטז).

ג. בשר קדשים קלים שיצא חוץ לעזרה (בתוך ירושלים), קיימא לן (עפ"י סוגית זבחים) שאין נפסל ביוצא. ומסתבר אפילו כשהיה בחוץ בשעת זריקה. וכן מפורש בראב"ד. וגם בדעת הרמב"ם אפשר לבאר כן (לקוטי הלכות).

יצאו האימורים מן העזרה לאחר זריקת הדם – ע' להלן.

ד. יש מי שציידד שגם לשיטת הרמב"ם שבכל הפסולים אין מעילה מדאורייתא אלא מדרבנן – ביוצא מועלים מדאורייתא, לפי שהוא פסול הנובע מהיותו קדשי קדשים ולא פקע דין קודש ממנו, שאם היה נפקע לא היה נפסל ביוצא (עפ"י אחיעזר ח"ב מב, ה).

אמר רבי יוחנן: לא אמר רבי עקיבא זריקה מועלת ליוצא אלא כשיצא מקצת מן הקרבן, שמתוך שמועלת הזריקה על הנשאר – מועלת ליוצא, אבל יצא כולו – אין זריקה מועלת. ורב אסי הקשה על כך (לפי הגרסה שלפנינו וכ"ג רש"י. והתוס' הביאו גרסה אחרת ולפיה אינו חולק על ריו"ח. וע"ע תוס' זבחים יב. ד"ה ה"מ) לפי דברי חבריו בגולה, שאפילו יצא כולו מועילה הזריקה [והקשו על קושית רב אסי מדברי עצמו].

א. הלכה כרבי יוחנן. ונראה מדברי הרמב"ם שזה אמור רק לענין הוצאה מידי מעילה, אבל להתמיר, להביא אימורי קדשים קלים לידי מעילה – גם בשיצא כולו זריקה מועלת (תוס' יום טוב). ובזבח תודה צידד שכיון שבשר קק"ל אינו נפסל ביציאתו מן העזרה, לעולם אינו נחשב כ'יצא כולו'.

ב. בתוס' כאן משמע שיצא מקצת מן הבשר דוקא, וכן דקדקו בשפת-אמת ובזבח-תודה מלשון הרמב"ם. ואולם בתוס' במנחות משמע אפילו לא נשאר בפנים אלא האימורין (וע"ע חזו"א מנחות לב, לט; אור שמח מעילה ג, א).

ג. הרש"ש (להלן י.) צדד (בדעת התוס' שם) שלא אמר ר' יוחנן אלא לענין פגול נותר וטמא, אבל לענין מעילה אין חילוק בין יצא מקצתו לכולו, ועכ"פ כן דעת רבא. ואין כן סוגיין דעלמא. (וע' אחיעזר ח"ב מב, ה שיישב קושית הרש"ש שם).

ד. שירי מנחות שיצאו כולם, בספר אור שמח (מעילה ג, ט) חידש שמועילה להם הקטרת הקומץ כדין יצאו מקצתם.

יצא הדם, אעפ"י שחזר וזרקו – אין הזריקה מועלת אפילו לר' עקיבא; בקדשי קדשים מועלים בקרבן, ובקדשים קלים אין בהם מעילה. כן אמר רב פפא, ותניא כוותיה.

למאן דאמר 'היתר זריקה שנינו', מדובר כאן שיצא הדם קודם שנראה לזריקה, ולמ"ד 'היתר שחיטה' – קודם שנראה לקבלה, כלומר לפני גמר השחיטה. אבל לאחר מכן, כבר יצא הבשר מידי מעילה (עפ"י תוס').

דף ז

ת. האם מחשבת פיגול מועילה על האבוד והשרוף; על האלל; על הדם הנשפך?

ממסקנת הסוגיא עולה שהמחשב מחשבת פיגול על אכילת בשר שכבר נאבד ונשרף – מחשבתו אינה מועילה, אבל אם בשעה שחישב עדיין לא נאבד – מועילה מחשבתו.

מבואר בתוס' שאפילו היה עומד להאבד או להשרף בשעה שחישב, כגון שהוא בפי כלב או בפי כבשן, מחשבתו מועילה. ובדעת רש"י יש לצדד בזה.

וכן המחשב על אכילת האלל (= גיד הצואר) חוץ לזמנו – אין חייבים עליו משום פיגול לפי שאינו עשוי לאכילה, הגם שהוא נאכל בשעת הדחק. והוא הדין במחשב על הנשפכים.

פרשו התוס': שמחשב על הדם שנשפך מן הכלי, לזרקו חוץ לזמנו, אעפ"י שאפשר לאספו ולזרקו – אין בו מחשבת פיגול. אבל אם חישב באחת מן העבודות על שפיכת השיריים חוץ לזמנו – ודאי פיגול הוא. ואם חישב בשעת שפיכת שיריים – ודאי לא פיגול, כמו שאמרו בגמרא בזבחים.

ורש"י כתב שני פירושים ב'חישב לנשפכין' כלפי שפיכת שיריים. (וע' במפרשים). וב'פירוש קדמון' פירש שחשב על הדם הנשפך מצואר הבהמה לרצפה.

ט. א. המפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ואח"כ נמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות – מהן לענין מעילה?

ב. הפריש שני אשמות / חטאות לאחריות ושחטם וקדם והעלה על המזבח אימורים של אחד מהם קודם זריקה – מה דינם?

א. המפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ונמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות – מועלים בשתיהן. שחטן, והרי דמן מונח בכוסות – מועלין בשתיהן.

יש לעיין למ"ד התר זריקה שנינו.

נזרק עתה דמה של אחת מהן, כשם שהוא מוציא את בשרה מידי מעילה, כך הוא מוציא בשר חברתה (אעפ"י שהוא 'מותר' ופסול להקרבה, וכן אסור באכילה. ע' רמב"ם מעילה ג; חדושי רא"ל ח"ב סד). כן אמר רבי עקיבא.

לדברי רבי יוחנן ורבי אלעזר, לא פטר בשר חברתה ממעילה אלא כאשר שחט שתיהן כאחת, אבל בזה אחר זה – לא פטרה זריקה של זו את בשר חברתה ממעילה. ריש לקיש רצה לומר שאין חילוק בדבר, אך משמע שלבסוף הודה לדברי רבי יוחנן.

א. התוס' צדדו ש'בת אחת' לאו דוקא אלא כל שלא הקדים זריקת האחת לקבלת דם חברתה, זהו 'בת אחת' (וע' חו"א זבחים יט, מזו מח; שפת אמת).

ב. לענין חיוב פיגול נותר וטמא, נראה שאין זריקת האחת מועילה לחברתה (עפ"י חו"א זבחים יט, מח ועוד).

דינים נוספים – להלן י-יא.

ב. אף על פי שאמר עולא, אימורי קדשים קלים שהעלם לפני זריקת דם לא ירדו, נעשו לחמו של מזבח (אם זרק הדם לבסוף. עפ"י רש"י רבנו גרשום; כסף משנה פסוה"מ ג, יב. וכן נקט מדנפשיה בספר זכר יצחק ג. ויש סוברים אפילו נשפך הדם ולא נזרק על המזבח – לא ירדו. ע' שו"ת אחיעזר ח"ב כו, ב; חו"א זבחים יט, כ מח), אעפ"כ המפריש שני אשמות לאחריות (וכל שכן חטאות. רש"י ותוס') ושחט את שניהם והעלה אימורי אחד מהם – אין זריקת חברו מועילה לו, וירדו. ואעפ"י ששחט שניהם בבת אחת – אין זריקת האחד מרצה לחברו.

י. א. כיצד דין מעילה בקדשי קדשים ובקדשים קלים, לפני זריקת הדם ולאחריה? ומה הדין כלפי חיוב פיגול נותר וטמא?

ב. האם ולענין מה זריקה מועלת ליוצא?

א. קדשי קדשים (עולה, חטאת, אשם, שלמי-ציבור) – יש בהם מעילה עד שיזרוק דמם על המזבח [או עד שנראה הדם לזריקה, או עד גמר שחיטה, כדלעיל ה]. משנזרק הדם והותר הבשר לכהנים, בחטאת באשם ובשלמים – יצא הבשר מידי מעילה, שאינו בכלל קדשי ה'. אבל האימורים המיועדים למזבח – יש בהם מעילה. והוא הדין לבשר העולה – שהרי אין לו התר לבני אדם.

קדשים קלים (שלמי יחיד, פסח וכו') – אין מועלים בהם עד לאחר זריקה, שאז הוברר חלק גבוה וחל דין מעילה על האימורים (כל חלב לה' – לרבות אימורי קדשים קלים למעילה. להלן טו. ועוד).

א. קודם זריקת הדם אין באימורים מעילה אפילו העלם על המזבח, ואעפ"י דקיימא לן לא ירדו – אין בהם מעילה, שעדיין אינם בכלל קדשי ה' עד שיזרוק הדם (זבחים פה).

ב. נראה שגם הסוברים 'התר שחיטה' / זריקה שנינו', מודים לענין קדשים קלים שאין האימורים באים לידי מעילה עד שיזרוק הדם, ונראו לעלות על המזבח (קין אורה).

ג. לאחר זריקת הדם, יש מעילה דאורייתא באימורים גם אם ייפסלו מעתה, כגון שיצאו או נטמאו (חדושי הגר"ז בנגיס ח"ב נח, ח. וכן דייק באבי עזרי (מעילה ה, יד) מלשון הרמב"ם. וע' להלן י. לענין בשר שנטמא שהנהגה ממנו פטור. ובתוס' שם פרשו לפי הגרסה שלפנינו [ובצ"ק הגיה] בנטמא לאחר זריקה. וצ"ע).

ד. איסור הנאה מקדשים קלים קודם זריקת הדם; מרש"י (מנחות ד) משמע לכאור' שהוא איסור דרבנן, ויש אומרים שאסור מן התורה (ערש"י פסחים כז: תוס' להלן יב: סד"ה חלב; נדרים י; נויר כד: כריתות כג: תמורה ג. שטמ"ק מנחות שם; כס"מ מעילה ב, יא בשם הרא"ש; שער המלך חמץ ג, יא; משיב דבר ח"ב סו; קרן אורה להלן יב: חו"ב ר"ה כח), אם משום איסור כל יחל דברו, אם מטעם אחר. ויש מקום לומר לפי' שאימורי קדשים קלים שלא הותרו בזריקה, מלבד דין מעילה נשאר עליהם איסור 'בל יחל' (ע' בזה בשו"ת שבט הלוי ח"ג יג וח"ו פט וח"ח קלה, ב).

בשפת אמת (יב.) צדד לחדש שיש מעילה דרבנן בקדשים קלים קודם זריקה. ואין משמע כן בתוס' שם.

חיובי פיגול נותר וטמא חלים על הבשר ועל האימורים משנזרק הדם ולא קודם לכן, בין בקדשי קדשים בין בקדשים קלים.

ב. כאמור לדברי רבי עקיבא זריקה מועלת ליוצא כלפי דין מעילה, להוציא בשר קדשי קדשים מידי מעילה, וכן להביא אימורי קדשים קלים לידי מעילה, וכן כלפי חלות חיוב פיגול נותר וטמא. ודוקא אם יצא מקצתו ולא כולו.

א. דין זה נכון בין לענין מעילה (ע"ע לעיל) ובין לענין חיוב פיגול נותר וטמא. וכן לענין דם שיצא – אין זריקתו מועלת כלום כנ"ל (ל"ה, עפ"י תוס' במנחות יב).

ב. התוס' כתבו שאין זריקה מועלת אלא לפסול יוצא ולא לשאר פסולים, ואולם מדברי הרמב"ם (מעילה ג, ט) מבואר שמשוה טמא ליוצא (וע' אחיעזר ח"ב מא; חזון איש קמא כו, ג; לקוטי הלכות מנחות יב).

ואולם אין זריקה זו מרצה להכשיר הבשר באכילה.

א. לענין הקטרת אימורים שיצאו ונזרק עליהם הדם; הרמב"ם (פסוה"מ א) כתב שאם החזירן מקטירים אותם. והראב"ד השיגו. ופרש התוי"ט טעמו של הרמב"ם, שזה שאסרו הזבח באכילה – חומרה בעלמא שמחמירים לענין אכילת אדם, אבל להקטיר לגבוה אין מחמירים שהרי לא הזכיר התלמוד אלא אכילה (וע"ע לקוטי הלכות זבחים).
ונראה [אף להראב"ד] הועילה הזריקה ליוצא, שאם עלה על המזבח – לא ירד (עפ"י חו"א זבחים יט, מח).

ב. לענין דין שריפה ליוצא; מחלוקת רש"י ותוס' (לפי הגרסאות השונות), האם מועלת הזריקה לכך שאינו נשרף לאלתר אלא טעון עיבור צורה, או שמא היוצא נשרף מיד כמו קודם הזריקה.

פרק שני; דף ח

יא. חטאת העוף – מתי מועלין בה? מתי נפסלת במגע טבול-יום, מחוסר-כפורים ובלניה? מתי חייבים עליה משום פגול נותר וטמא?

חטאת העוף מועלים בה משהוקדשה קדושת פה, עד שהוזה דמה על המזבח והותר בשרה לאכילת כהנים. ולמאן דאמר מיצוי מעכב – עד שמוצה דמה. ונחלקו בשאלה זו, האם מיצוי מעכב אם לאו, רב הונא ורב אדא בר אהבה בדעת רב. וכן נחלקו בכך תנאים אליבא דרבי ישמעאל.

א. נחלקו הפוסקים להלכה; הסמ"ג והראב"ד (ריש קנים) פסקו כרב הונא שמיצוי אינו מעכב – שכן יוצא גם מדברי מרב פפא בזבחים, והוא בתרא. ואילו הרמב"ם (מעה"ק ז, ו) פסק שמיצוי מעכב כרב אדא, שכן היא פשטות המשנה 'שמלקן ומיצה דמן חוץ למקומו...'. ואולם משמע מלשון הרמב"ם (מעילה ב, ו) שמשעת הזאה כבר אין מועלים בה (וע' אבן האול מעה"ק שם). ושמא כוונתו שגם מיצה (עפ"י לקוטי הלכות).